

TSZ-ESÍTÉS HULLÁMAI A TÁPIÓ-MENTÉN

Waves of the agricultural cooperative in Tápió region

Szerző: **Balázs Anna**, Eszterházy Károly Egyetem Jászberényi Campus, Pedagógiai Kar, tanító szak, IV. évfolyam

Témavezető: **Dr. Sebők Balázs**, főiskolai docens, Eszterházy Károly Egyetem Jászberényi Campus, Pedagógiai Kar, Nevelés-és Művelődéstudományi Intézet, Társadalomelméleti Tanszék

Dolgozatom a TSZ-ek kutatására épül. Környékünkön a Tápió-mentén (Tápiószentmárton, Tápióbicske, Pánd, Tápiószele és mezőgazdasági városként Nagykáta), ma is nagyon nagy hangsúlyt fektetnek a mezőgazdaságra, ennek egyik fő oka, a TSZ-esítés volt. Mind a mai napig működő TSZ-ek vannak nálunk.

Az 1940-es évek végétől kezdtem a kutatásom, azzal a céllal, hogy lássam mi vezetett a kollektivizáláshoz, majd folytattam a vidéki mezőgazdasági, társadalmi viszonyok kutatásával a Rákosi korszakban. Nagyon fontos változás állt be 1956-ban, ez talán javulásnak nevezhető, de ez is nézőpont kérdése. Az 1960-as évek végéig lehetett ezt a tendenciát látni, majd újra változás állt be, de ezt már csak részben érintem. Későbbi kutatási célom, ennek az időszaknak is a vizsgálata.

A forrásaim nagy részét levéltári anyagokból merítettem, kutattam helyi tanácsi jegyzőkönyveket, bírósági iratokat, TSZ alapítási dokumentumokat, mezőgazdasági jegyzőkönyveket, alispáni iratokat. Ezeket a dokumentumokat a Pest Megyei Levéltár budapesti székhelyén tudtam megtekinteni. Tóth Judit könyvéből tudtam nagyon jó, átfogó képet kapni erről a korszakról, és a legtöbb élményt a mélyinterjúk nyújtották számomra. Környékbeli idős emberekkel beszélgettem, volt köztük TSZ dolgozótól kulák listásig, fiatalabbtól egészen idősig, nő és férfi. Ezek az emberek, most Tápiószentmártonban és Tápióbicskén laknak, de abban az időszakban is a Tápió-mentén éltek és dolgoztak, ezért nagyon részletesen tudtak mesélni a helyi történésekről, amik a levéltári forrásokból nem derültek ki.

Próbáltam nem elfogult lenni a kutatásom során, a hipotéziseimre választ kapni. Összességében úgy látom, hogy valóban nagyon drasztikus módszereket alkalmaztak, de ezek nélkül valószínűleg nem történt volna a magyar mezőgazdaságban ekkora változás, ami mind a mai napig érezhető. Nagyon fontos volt a kormánynak a szovjet minta másolása, ami tragikus esetekhez vezetett.